

BREMA

BREMA, ad Visurgum flumen vrbs Hanseatici fœderis elegās, opere, arte, & naturali situ valde munita. Francisco Irenico, nescio, quo iudicio, Ptolemei Fabiratum, Ex amplissima negotiatura, & remotissima nauigatione opes acquirit, Vnde ciues penè oēs, vel negotiatores, vel opifices, & multi, nauium architecti peritissimi, sunt natura bellicosi, industrii, & aliquantulū ad seditionem propēsi, quod varijs retro sæculis actionibus, tum ea etiam nuper probarunt, ob quā Dithmarus Kenckelius, Consul Bremēsis, vir eleganter doctus, cū Senatoribus aliquot vrbe cessit, vt peculiari libello, Anno M.D.LXV. Vrfellis edito, ipsemet restatur. Literarum studia, artesq; liberales tum primum amant & promouent, quando earum venustate apud externos poliuntur. Minus alioqui in studia, & studiosos propensi, mercaturam libentius exercent. Vicos habet & plateas eleganti ædium serie benè dispositas. Forum amplū, in quo hebdomatim rerum victui necessariarum frequentes sunt nundinæ. In medio, Imperatoria & Regalis erecta est statua, strictum iustitiæ gladium manu tenens, Vnū fōri latus Metropolitana ecclesia respicit, Alterum Senatoria domus cōdecorat, fundamentum habens pretiosum ac gratum, Cellam nimirum vinariam ac publicā, in qua, sub Præfecti gubernatione, Senatus, vinū, tolerabili pretio, & decenti elegantiq; æconomica ratione propinat, Quæ cōmunis est multarū VVandalicarū & VVestphalicarum Vrbiū consuetudo, vt ad publica ferenda onera, vni propina penes Senatum maneat. Potus alioqui vulgaris, aqua est cocta, quam cereuisiam nuncupant, Quarum fere tam multa diuersa genera cōmemorantur, quot in hac Saxonia & VVestphalia vrbes existunt, Et inter has, Bremensis, non vltimam laudem meretur, quam non modo domi assatim & largiter bibunt, sed procul etiam foras emittunt. Non nimis carè hic viuunt, carnibus quippe & piscibus Bremenses abundant, soli stusq; beneficio id habent, pascuis enim & maris, fluminisq; piscosi vicinitate gaudent, Anguillas, murenas, Salmones ita sale condire, & infumare norunt, vt magno cum lucro ciuium, vbiq; cari grati sint & preiosi. Superioribus annis, sub Sixto Quinto, quando VVandalicæ naues, magnam caritatem annonæ frumentorum aduectione in Italia aliquantulum leuabant, has Bremenses piscium & Cereuisiæ delicias, Florētia & Romæ, non sine admiratione vidimus, quando istis muneribus Magnum Etruriæ Ducem, & Illustres Italia viros, Illustres & Generosus Dominus. D. Henricus Ranzouius, Danicorum Ducatum Gubernator heroicè & liberaliter donabat.

BREMA, ignobilis primū vicus fuit, crescēte verò religione Christiana vires & incrementa sumere cœpit, quæ Episcopis suis potissimum debet, à quibus Metropolitana dignitate illustrata, Ecclesia Aquilonarium omnium Matrice condecorata, & murorum ambitu cincta fuit. Horum prima fundamenta posuit Libentius Episcopus, ob Slauium seuitiam, qui deficientes à fide, per totam Nordalbingiam & Slauiam, Hamburgi, & vicinis passim in locis euersis Ecclesijs, in Christianos, & Ecclesiasticos viros, immani crudelitate seuerunt. Hoc verò Libentij institutū de Brema munienda, alius loci Episcopus Hermannus, circa annum Christi M. XXXV. proficere voluit, qui iactis fundamentis, cum operis exordio vitam finiuit. Eius deinde successor Bezelinus murum ciuitatis Bremensis à prædecessore suo orsum, in gyro construens, aliquibus in locis eum vsque ad propugnacula erexit, alijsque quinq; aut septem cubitorum altitudine, imperfectum dimisit. Cui etiam ab occasu porta grandis in hæsit, superq; portam firmissima turris, Italico munita opere, & septem ornata cameris, ad diuersam opidi necessitatem Anno Icelini vltimo, quando iam Bremensis Ecclesia, à primo foundationis tempore annis fere CCLXX. floruerat, tota cum vniuersa vrbe, & auita canonicorum pietate exusta fuit, nam post tam graue incendium, canonicam & regularem vnius dormitorij & communis mensæ vitam deserentes, ad priuatam licentiam deflexerunt. Albertus Archiepiscopus Anno M. XLij. videns exultam Bremensem Basilicam in restauratione maximas exigere vires, murum ciuitatis à prædecessoribus suis orsum, destrui fecit, & lapides ad Ecclesiæ constructionem adhibuit, Tunc etiā turris speciosa, quæ septem cameris ornata fuerat, funditus diruta est. Vnde quidem apparet, Episcopos, ius omne & imperium in hanc vrbe habuisse. In quam, paternum affectum multiseam priuatam & publicis ædificijs, & priuilegijs ornando, diuersis temporibus ostenderunt, foundatione Metropolitanæ Ecclesiæ, claustralium ædium, & præsertim Hospitalis erectione. Ansgarius namque primus Hospitalis Bremensis fundator fuit, cuius dotationem S. Reimburtus Ansgarij successor, plurimum auxit Adaldagus ad eandem Hospitalis foundationem tantum adiecit, vt præter hospites, qui frequenter ibi suscipiebantur, quotidie in eodem xxiii pauperes pascerentur.

Ex Bremēsi hac urbe sacræ Euangelicæ Colonix non tantum in loca uicina; sed & in Aquilonaria regna, Prouincias, & longè distitas insulas, imò, in ipsa vsq; Islandiam propagatæ, & multorum annorum decursu, conseruatæ fuerunt: Nam VVilhadus primus Bremensium Episcopus, maritimas, & Boreales Saxonie partes, & Transalbianos populos, per lauacrum regenerationis, ad fidei Christianæ puritatem perduxit, & multa infidelium millia baptizauit, eoq; nomine, à barbara & fera gente varias afflictiones & persequutiones sustinuit. Cuius sanctis vestigijs eius successor VVillericus inhærens, magnam & religiosam hæreditatem Ecclesiæ Bremensi acquisiuit. Huius deinde successor Ansgarius, ex Bremensi residentia, tunc nondum murorum ambitu clausa, nunc Danos, nunc Transalbianos visitans, innumerabilem vtriusq; gentis multitudinem, diuina præeunte gratia, traxit ad fidem Christi: Regem etiam Daciæ baptizauit, & Ecclesiam in Slesvvic construxit primam, Deinde Ripensem Ecclesiam fundauit, & data licentia à Rege baptizato, vt quisquis vellet in Regno suo, Christianus fieret, infinita gentium multitudo statim per ministerium sancti Ansgarij credidit Christo, de quibus hoc memoriale in libris relictum est, quia plures, qui in aqua baptismi loti sunt, ab omni corporis infirmitate statim liberati, Domino Iesu Christo gratias referebant. Post hæc, Regem Svveciæ cum suo populo baptizauit. Hic autem Ansgarius Archiepiscopus Hamburgensis & Metropolitanus omnium regionum Aquilonarium, vniōnem Hamburgensis & Bremensis Ecclesiæ procurauit, & illam xvj. hanc xvij. annis administravit. Vnno deinde Bremensis Antistes, Religione in Episcopatu suo constituta, Euangelicam visitationem ad Danos vsq; perduxit, Heroldum Regem baptizauit cum Danorum multitudine, cuius adiutorio, omnes Danorum insulas circumibat, verbum Dei annuncians, Deinde in Sueoniam venit, & inuenit ibi, quos S. Ansgarius baptizauerat, ad Paganismum relapsos, quos ad fidem Christi reduxit, Tandem, non sine maximo labore, ad Birkant Gotorum opidum, in medio Svveoniæ positum, peruenit, quò iam post obitum S. Ansgarij annis Lxx. nemo doctorum ausus erat pertingere, præter solum Reimburtum. Onvvanus, Bremensis Antistes, domi forisq; clarus Canutum Danorum Regem, Slauium satrapas, Nordmannorum Regem, in vera Religione confirmavit, & sanctas Episcoporum legationes ad has gentes destinavit. Consimili pietatis zelo Bezelinus doctrinæ Euangelicæ ordinavit Episcopos, quos in Schlesvigh, in Slauiam, & Ripam, pro Christianitate augenda, transmisit. Simile Alberti & Adalberi Archiepiscoporum Bremensium studium fuit, qui per Daniam, Nordmanniam, Suediam, verbi diuini ministros destinaverunt; VVirnilanorum, & Scritingorum gentem Christo sunt lucrati.

Hæc ex Saxone Grammatico, Ex VVandalia & Metropoli Crantzij, Ex Historia Ecclesiastica M. Adami, ex serie Archiepiscoporum Bremensium; Qui libri posteriores duo ex Ranzouiana Bibliotheca nuper prodierunt, & ex Arngrimo Iona Islando excerptimus.